

1. MEGILLA 17A – MISHNA: READING THE MEGILLA IN THE RIGHT WAY

הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה לְמַפְרָע לֹא יֵצֵא קְרֵאָה עַל פֶּה קְרֵאָה תַּרְגּוּם בְּכָל לָשׁוֹן לֹא יֵצֵא אֶבֶל קוֹרִין אוֹתָהּ
לְלוֹעֶזֶת בְּלֶעַז וְהַלּוֹעֶז נִשְׁשָׁמֵעַ אֲשׁוּרִית יֵצֵא.

If someone reads the Megilla out of order [reading a later section first, and then going back to the earlier section], he has not fulfilled his obligation. If he read it by heart, or if he read it in Aramaic translation or in any other language that he does not understand, he has not fulfilled his obligation. However, for those who speak a foreign language, one may read the Megilla in that foreign language. And one who speaks a foreign language who heard the Megilla read in Ashurit [in Hebrew], has fulfilled his obligation.

2. RABBI BARUCH OF MIEDZYBUZH – MEGILLA IN THE WRONG ORDER, OR IN THE PAST?

The simple meaning of Chazal's statement: הַקּוֹרֵא אֶת הַמְּגִלָּה לְמַפְרָע לֹא יֵצֵא is that whoever reads the Megillah in the wrong order has not discharged their duty to fulfil the mitzva. But the Nesivos Sholom quotes a fascinating piece from Rabbi Baruch of Miedzybuzh that turns the entire statement on its head – as only a Hasidic rebbe could! Of course that doesn't mean that Rabbi Baruch of Miedzybuzh is canceling the halachic implications of what Chazal said, only that the phraseology lends itself to an alternative meaning that has a powerful lesson for Jews in every era and location.

3. NESIVOS SHOLOM QUOTING RABBI BARUCH OF MIEDZYBUZH

מצינו בחז"ל ובספרי צדיקים שהפליגו מאוד בגודל מעלת קדושת מגילת אסתר שכולה סודות נשגבים השייכים לכללות ישראל והשייכים לכל פרט, ומובא בבית אברהם שצדיקים רואים במגילה כל מאורעות הנה בכל העולם. והרב הקדוש רבי ברוך ממעזי'בוז זי"ע (נכדו של הבעל שם טוב) אמר בפירוש מאמר חז"ל הקורא את המגילה למפרע לא יצא, היינו מי שסבר זה מעשה שהיה מלפנים, כי בכל דור ושנה צריך להרגיש כאילו זה עובר עכשיו.

4. NESIVOS SHOLOM – WHY THE SUPERIORITY OF THE MEGILLA AND OF PURIM?

הרמב"ם בפרק ב' מהלכות מגילה כתב שכל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין להבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר, הרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה ובהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטליות לעולם. והרי שדרגת מגילת אסתר היא למעלה מנביאים וכתובים. ויש להתבונן לפי מעוט שכלנו -- מה ענין המגילה השייך לכלל ולפרט על דרך העבודה.

מצינו בספרים הקדושים שהפליגו בגודל קדושת יום הפורים, וכמו שכתב בספר הקדוש אוהב ישראל (לפורים) וזה לשונו: "היטיבו אשר דברו חכמי דורותינו על יום הפורים שהוא כמו יום הכפורים. והיינו שהוא היום הגדול והקדוש בשנה, וכן אמרו במדרש: כל המועדים יהיו בטלים וימי הפורים לא יהיו נבטלים לעולם. מה ראו על ככה להגדיל בגודל ערך יום הפורים יותר מכל המועדים?"

5. NESIVOS SHOLOM – WHAT IS THE PRIMARY PURPOSE OF PURIM?

גם יש להתעמק במהות עבודת היום. כידוע שלכל חג יש ענין סגולי מיוחד לכל אשר קרבת אלוקים יחפץ (למי שחפץ להידבק בה'), שהוא עת רצון ושעת הכושר לענין מסויים שאפשר להשיגו דווקא בזמן הזה. ולאור זה יש לבאר מה ענינו המיוחד של פורים שהדרך להשיג -- והיא על ידי משתה ושמחה ו"ליבסומי עד דלא ידע" וכו' ועל ידי משלוח מנות ומתנות לאביונים, שאין מצוות כאלו בשאר החגים. וכן יש להבין שייכות כל המצוות האלו לענין מחיית עמלק, שזה עיקר ענינו של פורים.

הביאור בזה דהנה כל החגים המה ימים קדושים שעל ידם מתקרב איש יהודי ומתדבק להשם יתברך, ומטרתם "אשר יראה כל זכורך את פני השם אלקיך", וכן חנוכה ופורים, שענין אחד לכל הימים הקדושים הללו אשר על ידם יתעלה יהודי לשיא הדרגה העילאית, הן כשנמצא בימי הזוהר וגדלות המוחין, והן בזמן שנמצא בשפל המצב בהסתר פנים, בקטנות המוחים.

היום הגדול ביותר בשנה הוא יום הכיפורים, אשר בעת שעלה משה רבינו על ההר ויהי שם ארבעים יום, היה יום הכיפורים יום הארבעים בו נתעלה מאוד עד שקיבל לוחות האחרונות ואמר לו הקדוש ברוך הוא "סלחתי כדברך". וכך גם לדורות נקבע ליום התעלות, שהכהן הגדול זוכה בו פעם אחת בשנה להכנס "לפני ולפנים" לקודש הקדשים וכמו שהקשו חז"ל על הפסוק "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד" וגו' -- הרי הכהן הגדול היה שם ואינו אלא ילוד אשה? ותירצו שבשעה שנכנס לקודש הקדשים לא היה בגדר אדם, שזהו שיא ההתעלות. ויום זה הוא היום הקדוש ביותר מכל המועדים -- שבת שבתון. ולעומתו יש עוד יום אחד בשנה -- "יום הפורים" -- בו יכול איש יהודי להתעלות עד בחינת יום הכיפורים. וענין הפורים הוא להיפך, שמתעלה מתוך המצב הירוד והשפל ביותר אשר הלך חשכים ואין נוגה לו והוא בתוך הסתר גדול. וכמאמר חז"ל: "אסתר מן התורה מניין? שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא". כל מגילת אסתר עניינה להורות לעם השם איך להתעלות ולהתקדש בקדושה עליונה, בבחינת יום כיפורים, מתוך מצב של הסתר איום. וכמובא בחז"ל ובספרים הקדושים שכל מקום שנאמר במגילה "המלך" הכוונה למלכו של עולם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אך היות וכל ענין המגילה הוא הסתר גם זה בהסתרה.

6. R. TZADOK HACHOEN OF LUBLIN – OUR VICTORY AGAINST AMALEK

וכשאומות העולם אוכלים ושותים ומשתכרים -- הם מדברים דברי ליצנות ושעשועי טיאטראות וכל מיני תיפלות וזנות, כסעודתו של אותו רשע דציוה להביא ושתי ערומה. ובזה הוא התחלת המגילה כי בענין זה היה התחלת התעוררות הכח דהמן ... וסופו היה במשתה דאסתר, דודאי משתה שעשתה לפני מלך כמוהו ומשנהו -- מסתמא היה בוגם כן כל מי נישחוק ושעשועי מלכים. ומאחר שהיתה עמהם במשתה -- גם היא השתעשעה בזה עמהם. וכל זה לא הועיל להשכיחה מעיקר המטרה שבמעמקי לבבה בדביקותה יתברך. דלולי כן, לא היתה זוכה לניצוח המן ומחיית עמלק בזה. כי ה' יתברך המליך בשחוק שיהיה כולו מצד הקדושה אצל מי שהוא חלקה ונחלתו.

וכך נקבע לזכר הנס סעודת פורים במשתה ושמחה -- **לברר ששמחת ישראל דבוק בקדושה**, ואף על פי שעושין כל מיני שחוק ושעשועים. שהרי אין עושין כן אלא באותו זמן שהמצוה בשמחה ובסומי הרי דכל מעשיהם רק לשם שמים. ועל ידי זה אף על פי שנתבסס "עד דלא ידע" ... שהוא בתכלית ההעלם והשכחה -- עדיין לא נעקר מדביקות ובקדושה אפילו כמלא נימא מאחר שביאתו לידי שכחה זו היינו לכוונת מצוה ולשם שמים. ובזה נעקר כח עמלק משורשו, שכל כוחו הוא בהכנסת השכחה בלבו העדר הידיעה, שבזה נבנה הראשית דגוים -- אבל זהו אצל הגוים, אך אצל בני ישראל -- נתברר על ידי שמחת פורים שלהם, שגם בשמחתם לא יתערב זר. ד"לא כאלה חלק יעקב" ו"לא עשה כן לכל גוי", שהגם שמתבססים ומשתקעים במיני שחוק -- אינו שחוק של קלות ראש חס ושלום, רק דבוקים בקדושה.

7. CHOFETZ CHAIM (B.H. 695:2) – HOW CAN CHAZAL DEMAND THAT WE GET DRUNK AND LET GO?

ואם תאמר, האין יחייבו חז"ל מה שנזכר בתורה ובנביאים בכמה מקומות השיכרות למכשול גדול?

8. RAV KOOK – WHEN WINE ENTERS, SECRETS EMERGE

”נכנס יין יצא סוד” -- ומאוד אנו צריכים בחיינו שסודות הנעלמים יצאו ויתגלו. על ידי גלויים של הסודות נכיר את עצמנו, נכיר את מה שחבוי בקרבנו, בשעה שאנחנו נבוא לאותה הבחינה של ”לבסומי עד דלא ידע” נפטר לפחות לשעה מכל אותן הידיעות המטעות אותנו המוליכות אותנו כשבויים ואין לפדות, כאסירים ואין להתיר, והידיעות המטעות הללו הן מסתירות ממנו את היסוד. ”הבלא מפיק הבלא, ובסומא מפיק בסומא” (הבל מוציא הבל וביסום מוציא ביסום), מבוסמים אנחנו יותר מדי מדמיונות חיצוניים ובשביל כך אין אנו מרגישים את האמיתיות הפנימיות שלנו, את סוד האמת.